

als de normale PTT-verbindingen verbroken waren . . . Ik kon niet nalaten te vragen of Schimmelpenninck zich wel afdoende beveiligd voelde. 'Maakt u zich daarover geen zorg', zei hij, 'ik heb wel twintig jonge marine-officieren die mij bewaken.' Ik kreeg van de hele zaak een bijzonder primitieve, dilettanterige en roekeloze indruk.¹

Misschien werd het toppunt van roekeloosheid wel bereikt toen Schimmelpenninck enkele maanden later, vermoedelijk in augustus, te zijnen huize een bespreking belegde waar zijn medeleden van het Driemanschap verschenen, dan de chef-staf van de OD (toen nog Versteegh) en voorts enkele van diegenen die hij voor zijn 'Raad van directeurs' (departementshoofden) uitgenodigd had.² Schimmelpenninck had ook contact met de oud-commandant van de stelling-Den Helder, schout-bij-nacht H. Jolles, en deze ging op zijn verzoek in alle belangrijke kust- en havenplaatsen marinecommandanten aanstellen: de bedoeling was, zo vertelde hij ons, om als het uur der bevrijding daar was, door middel van de radio de dienstplichtigen weer in werkelijke dienst te roepen; dan zou ook meegedeeld worden dat voor alle beroepsmilitairen het erewoord ingetrokken was. Jolles kreeg overigens bij zijn bespreking met Schimmelpenninck, vermoedelijk in augustus, te horen, 'dat er snel vrede op komst was. De Engelsen waren al met een Duitse generaal aan het onderhandelen in Lissabon.'³

Niet alleen uit uitlatingen, maar ook uit sommige daden van Schimmelpenninck blijkt dat hij er in '41 van overtuigd was dat de bevrijding snel naderde. Hij bestelde stof voor tienduizenden armbanden, hij liet briefpapier drukken met het hoofd 'Voorlopig Bewind', hij gaf opdracht, er stempels voor te vervaardigen en hij droeg er zorg voor dat van de Jonge, Röell en hemzelf staatsieportretten vervaardigd werden bij Ziegler: die portretten zouden op de dag der bevrijding in winkelatalages ten toon gesteld en aan de pers uitgereikt worden. 'Ik was er erg tegen', zei Röell later⁴, maar ook van zijn staatsieportret kwamen er in Schimmelpennincks woning stapels te liggen.

Van zijn voornemen, na de bevrijding een 'voorlopig bewind' te laten optreden, maakte Schimmelpenninck geen geheim. Men vernam er van ook buiten de kring van de direct betrokkenen. Het was voor hem trouwens van wezenlijke betekenis om voor zijn opzet de goedkeuring, desnoods

¹ J. Goudriaan: *Vriend en vijand. Herinneringen aan de Nederlandse Spoorwegen 1938-1948* (1961), p. 151-52. ² Als enige naam kennen wij die van mr. F. R. Mijndelief die 'directeur' van binnenlandse zaken moest worden, maar het schijnt dat Schimmelpenninck ook contacten had met staatsraad J. B. Kan en met de directeur-generaal van de voedselvoorziening, ir. S. L. Louwes. ³ H. Jolles, 12 sept. 1957.

⁴ Getuige W. Röell (*Eng.*, dl. VII c, p. 442).